

اولین همایش علمی پژوهشی توسعه و ترویج فرهنگ و هنر ایران

art.confnashr.ir

بررسی جلوه های هویت در آثار نقاشان انقلاب اسلامی

*دکتر زینب مظفری خواه^۱

چکیده:

هنر در تمامی دوران‌ها زبان مناسبی جهت ارائه اهداف مورد نظر انسان‌ها بوده است، در هر دوره به مقتضای زمان شیوه و زبان آثار هنری متفاوت می‌شود. هنر، همیشه زبان رسایی برای موضوعات مختلف، بخصوص موضوعات پیچیده‌ای مانند انقلاب بوده است. هنر انقلاب اسلامی توسط هنرمندان جوان و متعهد و معتقد به آرمان‌های اسلام و انقلاب در سال ۱۳۵۷ شکل گرفت. آثار دوران انقلاب اسلامی ایران نشان دهنده تأثیر فضای حاکم آن دوران بر این هنرمندان می‌باشد که این تأثیر را به خوبی در آثارشان به تصویر کشیده‌اند. هنرمندان بسیاری، آثاری با موضوع‌هایی چون شهید، شهادت، فداکاری، زن و... در این دوران خلق کردند. انقلاب اسلامی باعث یک سری تغییرات در دیدگاه‌های اجتماع نسبت به موضوع‌ها و ارزش‌های مختلف شد که تأثیر آن را به خوبی در آثار نقاشان و هنرمندان آن دوران می‌توان دید. در این دوران تشخص‌ها قربانی می‌شوند تا ودایع و موارث فرهنگی یک قوم و احوالت تاریخی آن به ظهور برسد، نه جنبه تشخص فردی. هنرمندان انقلاب اسلامی با توجه به آرمان‌های انقلاب و فرمایشات رهبر انقلاب اسلامی و حوادث و وقایعی که در ایران در حال وقوع بود سعی کردند با استفاده از زبان و بیان هنری خاص خود و با بهره‌گیری از یک سری تمهیدات بصری و عناصر که در باورهای مردم و احکام و اصول شرع و سخنان امام و دیگر بزرگان آن دوران و حتی تاریخ اسلام وجود داشت و گاه با تطبیق آن‌ها با وقایع بزرگ تاریخ همچون واقعه عاشورا و... در صدد به تصویر کشیدن معنویت و ارزش‌های اخلاقی و انسانی و... حاکم در دروان انقلاب اسلامی (رشادت، بزرگی و مقدس بودن مفاهیم و آرمان‌ها و فداکاری‌های مردم، امام، شهدا و...) در قالبی هنری (نقاشی) بودند؛ این آثار همواره گویا و نمایشی از هویت ملی و دینی (ایرانی-اسلامی) نیز هستند. در مقاله حاضر مباحث ارائه شده بدین شرح می‌باشند: تاریخچه مختصری از هنر انقلاب اسلامی، تعریف هویت و در ادامه مباحث به بررسی جلوه‌های هویت در آثار نقاشان دوران انقلاب اسلامی پرداخته شده است.

کلید واژه: نقاشی انقلاب اسلامی، هویت، هویت ملی.

^۱ - استادیار گروه نقاشی، دانشکده هنر، دانشگاه الزهراء(س)، تهران، ایران.